

та ін.

У процесі опанування лекційних та практичних занять студенти виконують розрахунково-графічну роботу з питань моделювання виникнення надзвичайних ситуацій, прогнозування наслідків їхнього впливу на територіальній громаді, об'єктах інфраструктури та населення, що проживає у даній територіальній громаді.

Викладач, спільно із здобувачами вищої освіти, використовує різні методи, форми та засоби проведення занять, послідовність вивчення окремих тем.

Навчальна дисципліна «Цивільний захист» вивчається здобувачами другого (магістерського) рівня та забезпечує набуття навичок різних видів планування, уміння приймати правильні рішення у різного роду ситуаціях, проявляти здатність до ініціативності, вияву лідерських якостей, знання законодавчо-правових документів України та міжнародних норм у сфері безпеки життєдіяльності та цивільного захисту.

Отже, застосування нових комп'ютерних технологій має значні освітні можливості, що дозволяє підвищити можливості здобувача вищої освіти до навчально-виховного процесу, вільного доступу до сучасної інформації та уміння контролювати свої знання, уміння та навички.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Титаренко В.П.

докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри теорії і методики технологічної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

У наш час безпека життєдіяльності людини займає особливо важливе місце, оскільки сучасна епоха, сприяючи науково-технічному прогресу, призвела до збільшення кількості небезпек різного характеру (техногенних, природних і соціальних). З ними людство світу стикається на кожному шаблю свого існування, а особливо під час воєнного стану.

Вивчення навчальних дисциплін «Безпека життєдіяльності», «Цивільний захист», «Охорона праці» допомагають не лише формувати у майбутніх фахівців освітньої галузі знань, умінь та навичок, що спричиняють здійсненню безпеки життєдіяльності, при цьому позитивно впливають на здобувачів вищої освіти так і культуру безпеки життєдіяльності.

У поняття «культура життєдіяльності» внесено: система цінностей, що створена людством упродовж її історичного розвитку; традиції, правила поведінки людей, які спрямовані на підтвердження та продовження життєдіяльності особистості; інтелектуальні та матеріальні успіхи діяльності людей у сфері безпеки умов проживання. Тобто, дефініцію «культура безпеки життєдіяльності» характеризується рівнем розвитку людини та суспільства, що сприяють забезпечення безпеки життєдіяльності у системі різного роду цінностей, безпечної поведінки у сьогоденні, а також при наявності надзвичайних ситуацій та рівнем захищеності від небезпек у всіх сферах життя людини.

Як зазначають дослідники цього феному, у словосполученні «культура безпеки життєдіяльності» входить три складові частини:

- родовий–культура безпеки життєдіяльності – це частина загальної культури людини;
- діяльнісний – робота людської свідомості та результат діяльності людини;
- видовий – ця дефініція має відношення до безпеки людини і суспільства.

Крім цих компонентів, культура безпеки життєдіяльності включає інші важливі компоненти:

- мотивація поведінки та діяльності особистості;
- саморозвиток та самовдосконалення особистості;
- готовність людини до безпечної життєдіяльності.

Отже, формування культури безпеки життєдіяльності пов'язане з вихованням основ безпечної життєдіяльності. Протягом усього історичного розвитку людства, засвоєння основ безпеки життєдіяльності є профілактичним напрямком культури безпеки життєдіяльності, базується на досягненнях науки та техніки, світового досвіду збереження життя і здоров'я людей, педагогічного та методичного досвіду.

Збереження здоров'я перебуває у прямій залежності від рівня культури здоров'я. Всесвітня організація здоров'я визначає здоров'я як стан повного фізичного, психологічного та соціального благополуччя.

У сьогоденні важливим є формування культури здоров'я молоді, учнів, здобувачів вищої освіти при умові обов'язкового врахування вікових та індивідуальних особливостей, а також зменшення різних негативних впливів навколишнього середовища на молоде покоління.

Формування культури безпеки життєдіяльності у процесі навчально-виховного процесу в закладі вищої освіти повинно відповідати розв'язанню

таких завдань:

- розвиток у студентів умінь і навичок наукового пошуку;
- оволодіння науковими методами (аналіз, синтез, порівняння, спостереження, експеримент, моделювання тощо) і способами організаційної діяльності;
- формування ідей моральних та естетичних цінностей;
- формування культури безпеки життєдіяльності спирається на положення безпеки життєдіяльності.

Безпека життєдіяльності вивчає:

- загальні закономірності виникнення небезпек, їх властивостей, вплив на людину та об'єкти навколишнього середовища;
- захист здоров'я та життя людини та середовища її проживання від небезпек;
- розробку заходів і засобів щодо збереження здоров'я та безпечних умов життя та діяльності людини, у повсякденному житті, так і в умовах надзвичайних ситуацій.

Таким чином, можна вважати, що гуманітарні (філософія, лінгвістика), природничі (математика, фізика, хімія, біологія), інженерні науки (опір матеріалів, електроніка), науки про людину (психологія, педагогіка, ергономіка) та науки про суспільство (соціологія, економіка, право) є важливими складниками галузі знань, що називаються безпекою життєдіяльності. Крім вище названих наук, необхідно віднести також цивільний захист, пожежну безпеку, охорону й гігієну праці, промислову екологію та інші.

Отже, культура безпеки життєдіяльності об'єднує досягнення різних наук, є комплексною, інтегральною дисципліною та актуальність її вивчення визначається такими основними умовами.

- порушення екологічної рівноваги природнього середовища внаслідок анти-пожежного навантаження на біосферу;
- збільшення кількості техногенних аварій та катастроф;
- соціально-політична напруженість у суспільстві, особливо під час воєнного стану.

Таким чином, формування культури безпеки життєдіяльності забезпечує розвиток творчих сил особистості, здібностей до профілактичних заходів, ризиків засвоєння знань, умінь та навичок, норм, цінностей, вдосконалення різних видів готовності до безпечної життєдіяльності, формування сучасної особистості, яка готова буде діяти у непередбачуваних умовах, а також прагнення до саморозвитку та самовдосконалення.